

D'Annunzio · 'Η Ροδοδάφνη · 1902

ACADEMIA HARVARDIANA IN NOV·ANG
ET
VE RI
TAS
CHRISTO ET ECCLESIAE

GABRIELE D'ANNUNZIO

Η ΡΟΔΟΔΑΦΝΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ

ΚΩΣΤΑ Ν. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ

ΑΘΗΝΑΙ

1902

Η ΡΟΔΟΔΑΦΝΗ

GABRIELE D'ANNUNZIO

Η ΡΟΔΟΔΑΦΝΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ

ΚΩΣΤΑ Ν. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ

ΑΘΗΝΑΙ

1902

—᾿Εγὼ εἶμαι ἕνας δεσμώτης, δεσμώτης τῆς δόξης.

—Δεσμώτης ὅμως ἑκούσιος.

—῎Οχι, ὄχι, ῾Υπακούω εἰς τὸ δαιμόνιον τὸ πρὸ ὀλίγου καιροῦ ὁ μέγας Δ᾿ ᾿Αννούντσιο εἰς τὸν Γάλλον συγγραφέα Φραγκῖσκον Κρουαζέ, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὸν ποιητὴν τῆς «Φραγκίσκας ἐξ ᾿Αριμινίου» εἰς τὴν μαγευτικὴν αὐτοῦ ἔπαυλιν τοῦ Σετινιάνο, πλησίον τῆς Φλωρεντίας.

Καὶ πράγματι εἰς ὅλα τὰ ἔργα του διακρίνει κανεὶς καθαρώτατα τὴν ἀποτύπωσιν τοῦ δαιμονίου τούτου τὸ ὁποῖον ἐξυπνᾶ μέσα εἰς τὰ στήθη του αἰωνίως τὴν εἰκόνα τοῦ ὡραίου καὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς.

Διότι ὁ Δ' 'Αννούντσιο εἶνε ὁ σενσουαλιστὴς ζωγράφος, ὁ «γεμάτος πάντοτε ἀπὸ ὡραῖα ὄνειρα» τὰ ὁποῖα γνωρίζει νὰ διαπλάττῃ καὶ διατυπώνῃ εἰς ἀριστουργήματα. Εἶνε πνεῦμα κυρίαρχον τὸ ὁποῖον κατώρθωσε νὰ σκλαβώνῃ τὰς λέξεις καὶ νὰ κατανικᾷ τοὺς ἤχους, εἴτε ὑπὸ τὴν μαγείαν τῶν στίχων, εἴτε ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ πεζογραφήματος.

Ὁ Δ' 'Αννούνσιο εἶνε ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖο ἔχουν μεγάλους, τυφλοὺς θαυμαστὰς καὶ ἀμειλίκτους ἀντιπάλους. Αὐτὸ δὲ εἶνε τὸ κύριον γνώρισμα τῶν μεγάλων.

Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Δ' 'Αννούντσιο, τοῦ ὁποίου τολμῶ νὰ σᾶς παρουσιάσω μίαν ὠχρὰν μετάφρασιν, εἶνε ἓν ἀπὸ τὰ δυνατώτερα ποιητικά του ἔργα.

Ἴσως εἶνε κάπως σκοτεινὸς εἰς τὸ ἔργον του αὐτὸ ὁ ποιητής μου—τὸ γνωρίζω αὐτὸ ἀπὸ τὸν κόπον ποῦ μοῦ ἔδωσεν ἡ μετάφρασίς του— ἀλλ' ἐν τούτοις παρ' ὅλα αὐτὰ εἶνε ὑπέροχος καὶ εἶνε μεγάλος καὶ πρωτότυπος ὁ γλυκὺς ποιητής μου.

Κώστας Καιροφύλας.

I

Ὦ Ἠριγόνη, ὦ Ἀρετοῦσα, ὦ Βερενίκη,
ποιὰ ἀπ' ὅλες τοῦ καλοκαιριοῦ τὴ νύχτα
συντρόφευσε μὲ τὴ γλυκύτερη τὴ μελῳδία
μέσα στὲς ῥοδοδάφνες τὲς παραθαλάσσιες ;
Μαζύ μας μὲς τὴ θάλασσα ἐκαθόνταν
καὶ καθεμιὰ γυναῖκα εἶχε μελῳδία
μὲς τὴν καρδιά της γιὰ τὴ φίλη νύχτα
κι' ἐφαίνετο ἡ καθεμιὰ εὐχαριστημένη.

Κι' ἐμέναμε μὲς τ' ἀκρογιάλι, εἴχαμε εὔγη
πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τὰ διάφανα νερὰ ὅπου δροσίζουν
τὸ αἷμα μας· κι' ἡ ῥοδοδάφνες τ' ἄνθη
μᾶς πλέκαν σᾶν βασιλικὸ στεφάνι
πάνω ἀπ' τὴν κεφαλή μα;· κι' ἡ ἡμέρα
τόσα καλὰ εἶχε σ' ἐμᾶς χαρίση
ποῦ χορτασμένοι βλέπαμε μὲ χαμογέλοιο
εὐγνωμοσύνης τὴν ἡμέρα νὰ πεθαίνῃ.

«Ἡ ἡμέρα» εἶπε σιγαλὰ ἡ Ἠριγόνη
κυττάζοντας τὸ φῶς «δὲν θὰ πεθάνῃ.
Ποτὲ δὲν 'φάνη τόσο ἁγνὴ ἡ μορφή της,
ποτὲ δὲν ἔδειξε τόση γαλήνη».
Κι' ἦταν τὰ λόγια της σὰν τ' ἀεράκι
καλοκαιριοῦ ποῦ διψασμένοι τὸ ῥοφοῦμε
καὶ στὴ σιγὴ σκεπτόμαστε τὲς κρῆνες
τῶν μακρυσμένων κήπων ποῦ ἐπλανήθη.

Τὴν ἄκουσα σὰν νἄμουν λαγιασμένος
κι' ὡς νἄχεν ἡ φωνή της ὑγρὸ πέπλο.
'Αλλ' ἔγυρα τὸ μάγουλο κι' ἀμέσως
χλιαρὸ σᾶν αἷμα ἀπὸ τὴν κόγχη τότε
τῆς ἀκοῆς νερὸ θαλάσσιο ἐχύθη.
Ὅμως βυθίζοντας στὴν ἄμμο τὰ ποδάρια
γυμνά, αἰσθανόμουν σὰν σιγὰ νὰ φεύγῃ
ἡ ὡραία θερμότης τοῦ πεσμένου ἥλιου.

Ποιὸς ἔκοψε ἕνα κλάδο ῥοδοδάφνης ;
Ἐγὼ οὔτε δὲν ἐγύρισα, ἀλλ' ἡ πικρή της
ἡ μυρωδιὰ ἀπ' τὸ χυμὸ τῆς φρέσκας
πληγῆς εἰς τὰ ῥουθούνια μου ἔφθασε καὶ σβύνει
τῶν κατακόκκινων ἀνθῶν τὴν εὐωδία.
Κι' ἡ Ἀρετοῦσα εἶπε : «Ὦ Δέρβη, πότε
γεμίζει ἄνθη ἡ θριαμβεύτρα δάφνη ;»

Αὐτὴ ἐγνώριζε τὸ π ό τ ε, ἀλλ' ὄχι
κι' ὁ ἀνήξερος νὰ πλέκῃ ἔκλαμπρους μύθους.
Κι' ἐτρόμαξε στὰ βάθη ἡ καρδιά μου,
ἐτρόμαξεν ἀπὸ τὴν ποίησι τὴ θεία.
Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ παρακαλοῦσα : «Ὦ πόθε,
γεννὰ ἀδηφάγος κι' ἄγρυπνη, κοιμήσου !
Κι' ἄφησε μὲς τὸν ὕπνο σου νὰ πλέξω
κι' ἐγὼ στεφάνι μὲ θριαμβεύτρες δάφνες !»

Ὅλα μεγάλα ἐγίναν τότε, ὡς κι' ἡ καρδιά μου.
Ὦ ποίησι, ὦ θεία ἐλευθερία !
Περίφανες κορφὲς ὑψώνουν ἡ Ἄλπεις
σἂν νάταν πέταγμα ἀετῶν μυρίων,
γιὰ τὸ σκληρὸ ἀπότομο ὕψωμά των
ἀπ' τὰ τραχειὰ μαρμάρινά των σπλάγχνα
ὁπόθεν, ὅποιος γόνο ἀνθρώπινο δὲν θέλει,
μπορεῖ νὰ φτειάσῃ τ' ἄφωνά του τέκνα.

Καὶ τὰ γυρτὰ τῶν Ἄλπεων παρακλάδια
τὴ θάλασσα ὅλα κλίνουν ν' ἀγκαλιάσουν·
κι' ἡ θάλασσα ἐλαμπύριζε ἀπὸ ἁγνότη
μὲς στὸ φεγγαροστολισμένο κόλπο
μ' ὅλη τὴν ὀμσρφιὰ τῶν γυναικῶν μας.
Κι' αὐτὸ τὸ φῶς ἀνάστησε ἕνα μῦθο
παληὸ μὲς τὸν ἀχτιδοβόλο κόσμο,
ὦ Ἠριγόνη, ὦ Ἀρετοῦσα, ὦ Βερενίκη!

Κι' ἔτσι τὸ ἆσμα τῶν Σειρήνων μᾶς ἐφάνη
πῶς ξανακοῦμε μὲς τὸ βαθουλὸ καράβι
μὲ τὴ γαλάζια πρῴρα τὴ γεφυρωμένη,
τὸ γρήγορο, εἰς ἕνα γύρισμα θλιμμένο,
σπρωγμένο σ' ἕνα σκόπελο ἀπὸ ἀγέρα,
κι' οὔτε νὰ μᾶς γλυτώση ὁ Ὀδυσσέας μποροῦσε
μὲ τὸ κερί του, ἀλλ' ἡ καρδιὰ πλειὰ σκλάβα
ἐπνίγετο ἀπ' τὴ στενοχωρία πάλι.

II

«Διψῶ, ὦ Γλαῦκε», εἶπε ἡ Βερενίκη
«Ποῦ εἶνε ἡ κρήνη; οἱ καρποὶ ποῦ νἆναι;
Ποῦ εἶνε ἡ γαλανὴ σὰν τὸ στερέωμα Κυάνη;
Ποῦ θενὰ δρέψῃς τὸ χρυσόχρωμο τὸ πορτοκάλι
μέσα ἀπὸ τὸ σύσκιο φύλλωμά του;
Πόσο διψοῦμε! Πόσες φορές ᾽ὥς τώρα
διψάσαμε! Καὶ τόσο ὡραῖο ἦτο
τὸ δίψασμα ὥστε νὰ ἐπιθυμοῦμε
τὴ δίψα αὐτή. Ὡσὰν ἐμᾶς ποιὸς ξέρει
κάθε καρποῦ τὴ γεῦσι νὰ διακρίνῃ
κι᾽ ἀπὸ τὸ χρῶμα του τὴν ὡριμότη;
Νὰ νοιώθῃ καθενὸς νεροῦ τὴ δροσεράδα
καὶ νὰ τοῦ βρίσκῃ τὴν πειὸ κρῦα φλέβα;
Τὸ πόσιμο νὰ κανονίζῃ μὲ τὰ χείλη
καὶ νὰ ῥοφᾷ μὲ ἁρμονίαν νότας;
Τὴν ὄψι μου μὲς τὸ νερὸ ἀγαποῦσες.
Κι᾽ ἄναψες γιὰ ἔρωτα σ᾽ ἐμέ, γυρμένη,
τόσο ὄμορφη μὲς τὸν ὑγρὸ καθρέπτη ἤμουν.
Ἐγὼ ἤμουν ἡ ὁλογάλανη Κυάνη.

'Ανάμεσα σὲ νεροπότιστα αὔξησα χορτάρια.
'Η θεϊκὴ ἰσκιάδα μ' ἔχει ἀλλάξῃ.
Ἕν' ἄνθος ξάφνου ἀνάμεσα ἀνοίχθῃ
ἀπὸ τὰ γόνατά μου. Εἶμαι ἀλυσσωμένη
μὲ πράσινα δεσμά, μὲ χλωμὲς ῥίζες
σὰν τὰ ποδάρια μου, μὲ ἕνα κρύφιο πάγο.
'Ο ἥλιος ὁ θεϊκὸς μὲ ἔχει ἀλλάξῃ.
Ἄπειρα δακτυλίδια μοῦ ἔχουν γίνῃ
στὰ δάκτυλα ἡ ἀχτῖδες, γιὰ τὴν κόμη κτένια,
λαιμοῦ βραχιόλια καὶ χρυσὸ μαγνάδι.
Ὦ 'Αρετοῦσα, μὰ γιατὶ δὲν ἔχω τ' ὄνομά σου;
Γεννήθης εἰς τῆς 'Ορτυγίας τὴ νῆσο
ὡσὰν τοῦ ποταμοῦ τὴν λαύρα ἀγάπη ;
Καὶ τὴ λεπιδωτὴ Σειρῆνα κάθε βράδυ
ἐπότιζες σὰν ἡ φλυγέρες ἐσιωποῦσαν.
'Εγὼ ἔδωκα εἰς τοὺς βοσκοὺς φλογέρες.
'Εγὼ ἥμουν ἡ ὁλογάλανη Κυάνη.
Τ' ἀναβρυτὸ νερὸ στὰ μάτια μου ἔχει μείνῃ·
τ' ἀργό της ῥεῦμα μ' ἔχει κάμῃ λεῖον.
Ὦ Γλαῦκε, τὴν ὡραία τὴ Σικελία θυμᾶσαι ;»
Κι' ἐγὼ δὲν εἶδα πλειὰ τὰς Ἄλπεις οὔτε
τὴ λευκὴ θάλασσα, μὰ εἶπα : «Πᾶμε, πᾶμε !»

«Θυμᾶσαι τὴν πεντάμορφη Δωρίδα
ποῦ τὴν ἐλέγαν Συρακοῦσα κι' εἶχεν ὄψι
χρυσῆ, μὲ τὰ δελφίνια, τ' ἄλογά της,
θαλασσοστέφανη ; Εὑρήκαμε μιὰ μέρα
ἐνῷ εἴμαστε στὴν 'Αρκαδίνα τὴν τριήρη
ποῦ ἔφερνε ἀπ' τὴν Κῶ ᾠδὴ καινούρια
τοῦ Βακχυλίδου πρὸς τὸν νικηφόρον βασιλέα.
'Αντιλαλοῦσε γύρω ὁ ἦχος τῆς φλογέρας
ποῦ ἐρύθμιζεν εἰς τὰ κουπιὰ τὸ δρόμο
κι' ἀκούετο συχνὰ βραχνὸ τραγοῦδι
τοῦ κελευστοῦ, καὶ σιωπηλή, πλασμένη
μ' αἰώνιες λέξεις ἡ ᾠδὴ ἡ μεγάλη
πειὸ ἀλαφρὴ ἀπὸ κότινου στεφάνι
ἐβάρυνε μὲ δόξα τὸ καράβι.
Φθάσαμε στὸ λιμένα. Τὸ θυμᾶσαι πότε ;

Ὡσὰν πυρὰ ἡ Ἀκρόπολι ἀναμένη
τῆς Ὀρτυγίας ἦτο· καὶ τὰ νέφη
ὡραῖα εἰς τὸ Πλημμύριο ἐκοκκινίζαν
ὡσὰν ἀγάλματα εἰς τοὺς ναοὺς ἀγνάντια.
Ἐφαίνετο μ' ὁρμὴ σὰν τεντωμένο τὸ μεγάλο
τῆς Συρακούσας τὸ θαλάσσιο τόξο.
Φωνάξαμε καὶ μιὰ φωνὴ ἐκεῖ ξάφνου
ἐχύθη μέσα στὰς στοὰς ὅταν ἡ ναῦς μας
γεμάτη αἰωνιότη ἦλθε ν' ἀράξῃ.
Φέρνοντας δόξα ὑπέροχην ἐζοῦσε
μεγάλη, ἔξοχη. Στὴ γέφυρα ἀποκάτου
ἡ ἀναπνοὴ ἀκούετο τῶν δούλων.
Ἐφαίνοντο μὲς τὰ θρανία λάδι ἀλειμένοι
γυμνοὶ οἱ κωπηλᾶται ποῦ ἐκαθόνταν :
ὁ κόπος των λὲς κι' ἐξεθύμαινε ἀπ' τὲς θυρίδες·
καὶ τῶν κουπιῶν τὰ χέρια στὲς λοξὲς ἀχτῖδες
λαμπύριζαν σὰν ὠμοπλάτες τοῦ βωδιοῦ νὰ ἦσαν.
Μὰ ἀπὸ τὴν δουλικὴν αὐτὴ πνοὴ δὲν ἦτο
ποῦ ἡ ναῦς εἶχε ζωή, οὔτε ἀπ' τό αἷμα
ἢ ἀπό τὰ κουρασμένα κόκκαλα τῶν πλευρῶν των·
ἀλλὰ ἐζοῦσε θεϊκὰ ἀπὸ ἕνα
πρᾶγμα ποῦ ἀπό μακρυάθε ἐκουβαλοῦσε
εἰς τὸν Ἱέρονα βασιληᾶ καὶ νικητὴ στὸ ἅρμα·
ἀλλὰ τὴν ἔκανε ἔξοχη, μεγάλη
κάτι ποῦ ἀπὸ μακρυάθε ἐκουβαλοῦσε,
πειό ἀλαφρό ἀπὸ κότινου στεφάνι :
ἡ Ὠδή, πλασμένη ἀπὸ αἰώνιες λέξεις.»

«Ἀλήθεια, εἶν' ἀλήθεια· !» εἶπα «Θυμοῦμαι!»
κι' ἐτρόμαξε στὰ στήθη ἡ καρδιά μου,
ἐτρόμαξε ἀπ' τὴν ποίησι τὴ θεία.
«Θυμοῦμαι. Ἦτο ἡ Ὠδὴ ἡ θριαμβεύτρα :
—Ψάλλει ἡ Δήμητρα ποῦ μὲς τῆς Σικελίας
τοὺς ἄγριους κάμπους βασιλεύει ἀντάμα
μὲ τὴ μενεξεδοστόλιστή της κόρη! Ψάλλε
τῶν ἵππων τοῦ Ἱέρονος τὴν τρεχάλα.
Ἡ Νίκη κι' ἡ Ἀγλαΐα μαζύ των ἦσαν
ὅταν πετοῦσαν. . . .» Κι' ἡ ψυχὴ γδυμένη
ἀπ' ὄνειρα ἐτρύπωνε στὰ βάθη
τῶν χρόνων, πρὸς τοὺς ἔνδοξους λιμένας
ποῦναι γεμάτοι αἰωνιότη σὰν τὸ πλοῖο
τῆς Κῶ. Περνοῦμε ἑλλήσποντους καὶ κόλπους,
νησιὰ καὶ ἀρχιπέλαγα καὶ ξέρες :
ἐπροσκυνήσαμε εἰς τὲς πηγὲς τῶν πατρικῶν μας

τῶν ποταμῶν, 'δεήθημεν στὰ θεῖα
τὰ ἀκρωτήρια, 'χαιρετήσαμε τὰς ἀκροπόλεις
ποῦ τὰς φρουροῦν μαρμάρινες Παλλάδες·
περάσαμε ἀπὸ τὸν 'Ισθμό. Κι' εἴδαμε πλῆθος
ἥρωες μὲ τὸν Πίνδαρο ἀντάμα
κι' ἐλησμονήσαμε τῆς Κῶ τ' ἀηδόνι
γιὰ τὸν Θηβαῖον ἀητό. Τό μελιχρό σου ἦταν
τὸ φῶς μὲς τό Τυρρηνικὸ πέλαγο, ὦ μάνα
'Ελλάδα, κι' ἦταν ὡραῖα σὰν τὰ δικά σου
βουνὰ ἡ γυμνὴ ἡ Ἄλπη, ὦ μάνα
'Ελλάδα, ὄμορφη σὰν τὰ βουνά σου
ἦτο, γι' αὐτὸ σ' ἐσένα καταβῆκαν
οἱ 'Αθάνατοι ποῦ ἐπροηγοῦντο ἀντάμα
μὲ τοὺς 'Εφήμερους στὴ λύπη ποῦ ἐκρατοῦσες,
κι' αὐτοὶ κι' 'Εκεῖνοι ὅμοιοι ἦσαν κι' ὅλοι
Ἕλληνες ἦσαν καὶ μιὰ γλῶσσα θεῖα
μιλούσανε μαζὺ θεοὶ καὶ πλήθη.

Σιωπηλοὶ ἀτενίσαμε τοὺς μύθους
σᾶν νέφη ἀπὸ τὰς Ἄλπεις νὰ προβαίνουν
καὶ στὴ λευκὴ τὴ θάλασσα νὰ κλίνουν.
Καὶ τότες ξάνοιξα τὸν Πήγασο νὰ ὑψώνη
σὲ μάρμαρα ὑψηλὰ τ' ἀέρια πόδια
καὶ στ' ἄπειρο μὲ διάπλατα φτερούγια
νὰ ὑψώνεται μὲ δίχως καβελάρη·
καὶ στὴν πλατηά του τὴν κοιλιά, στὰ στήθη
ἐφαίνετο σᾶν φλόγα παλλομένη
ἡ δύναμι τοῦ Γοργοναίου αἵματός του.
Ὁ Ἄτυς κράζει : «Νὰ τὸ κρανίο τοῦ Ὀρφέως
ποῦ ἔρχεται ἀπ' τὸν Ἕβρο.» Κι' ἡ ἀκτὶς ἐφάνη
ὡσὰν ἀλήθεια νὰ τὸ περιμένη.
Ἡ ὠμορφιά της ἐμεγάλωσε ἀπὸ φρίκη.
Τὸ κῦμα σ' ἀσυνείθιστη λαμπράδα
ἦταν ἐξόχως διάφανο. Στὸν κόσμο
ἔλαμπε μιὰ ἡμέρα ἀμαθείας.

III

Μὰ δὲν ἐβάσταξε ἡ θνητὴ καρδιά μας
τὴν ἔξοχη σιωπὴν ἐκείνη. Ἐστράφη
στῶν γυναικῶν τὸ χαμογέλοιο ἀμέσως.
Κι' εἶπε στὴν Ἀρετοῦσα ἡ Δέρβη: «Πότε
γεμίζει ἄνθη ἡ θριαμβεύτρα δάφνη;»
Κι' ἡ νηὰ γυναῖκα ὑψώθηκε σὰν κῦμα
εὐκίνητο μέ μιὰν ὁλόχρυση ὄψι,
μέσ' ἀφ' τὲς ῥοδοδάφνες· κι' ὁ κομένος κλῶνος
χυμένος στὴν ὑγρή της μέσα κόμη,
—ποῦ εἰκόνιζε στὴν ξάστερη μορφή της
τὸ τύλιγμα τῆς παναρχαίας κρήνης—
ἔπλεκε ἀντάμα μὲ τὴ δάφνη τὰ ῥοδάνθη.
Κι' εἶπεν ἡ Ἀρετοῦσα: «θὰ σοῦ πῶ ἀμέσως.»
κῦμα εὐμετάβλητο μ' ὁλόχρυση ὄψι.

Εἶπε: «Ἀκλούθαε τὸν Ἀπόλλωνα ἡ Δάφνη
σιμὰ μὲς τὸ ποτάμι —ὅπως λέει ὁ λόγος.—
Τοῦ Πηνειοῦ ἡ κόρη τρέχει μ' ἀγωνία
κράζοντας τὸν πατέρα της στὴν ὄχθη.
Ἔτρεχε κι' ἡ χυτές της κνῆμες μπερδευόνταν
μὲ τὴν ξανθή της κἄποτε τὴν κόμη.
Ἔτσι καὶ τὸ θεσσαλικὸ πουλάρι
τρέχει μὲ τὴν πυρόξανθή του κόμη
ποῦ σέρνεται ἕως τὴ γῆ ἀπ' τὸ δρόμο.

Ὁρμητικὸς τὴν καταδιώκει ὁ Ἀπόλλων
κυριευμένος ἀπὸ φλογισμένο πάθος.
Εἰς τὴν πνοὴ τοῦ Ἀπόλλωνος γίνεται φλόγα
ἡ κόμη τῆς ὡραίας νύμφης. Κι' αὐτὴ κράζει :
— Πατέρα μου, ὦ πατέρα, γλύτωσέ με ! —
Ἀλλὰ τοῦ κάκου τὸν πατέρα κράζει.
— Πατέρα, μιὰ γοργὴ φωτιὰ μὲ φθείρει ! —
Καὶ τρέχει μ' ἀγωνία καὶ ἡ χυτές της κνῆμες
αὐξάνουν τὴ μανία τοῦ ἀγριεμένου πάθους.

— Πατέρα μου ὦ Πηνειέ, εἶμαι χαμένη,
ἐλύγισαν τὰ γόνατά μου. Ἀπ' τὴ μανία
τῆς φλόγας ποῦ σιμόνει γλύτωσέ με. . . .
νά ! κύττα τον ποῦ τώρα μ' ἀγκαλιάζει ! —
Μὰ τὸ γλυκό της αἷμα μὲ ἄλλον ἦχον,
ἡ ὀμορφιά της ὁμιλεῖ μὲ ἄλλην νόταν.

Σκιρτᾶ ἡ καρδιὰ κι' ἐλύγισε τὸ γόνα.
Κι' ἐκείνη σταματᾶ, σφαλᾶ τὰ μάτια
καὶ τρομασμένη λέει :— Νά με δική σου! —

Στὸν τρόμο της χαρὰ τότε ἐπροστέθη
ἄγνωστη ποῦ ὁ θεῖος κίνδυνος αὐξάνει.
Γυμνὴ καὶ τρομασμένη ἀκούει τὸν ἦχο
καὶ τὴν κλαγγὴ ἡ παρθένα τῆς φαρέτρας,
τὴ δύναμι τοῦ διώκτου της διακρίνει,
τὴ ζέσι βλέπει ἀπ' τὸ κλειστό της βλέμμα
νὰ τὴν ἁρπάσῃ καρτερεῖ, δὲν κράζει τὸν πατέρα.
'Αλλ' ὁ θεὸς τὴν κράζει: »'Ω Δάφνη, Δάφνη!»
Κι' αὐτὴ πλειὸ ὄμορφη φωνὴ δὲν εἶχε ἀκούσῃ·

Καὶ τὴν καλεῖ ὁ θεὸς : — 'Ω Δάφνη, Δάφνη! —
'Εκείνη τὸ βλέμμα της τολμᾶ ν' ἀνοίξῃ: βλέπει
τὴ φωτοβόλο του μορφή, τὸ λάγνο στόμα
ἐνῶ ὁ θεὸς στὴν ἀγκαλιὰ τὴν σφίγγει.
'Απὸ τὴ λαμπερή του δύναμι ἁρπαγμένη
ἡ κόρη ῥίχνει μιὰ κραυγή ποῦ ἠχάει
μὲς τ' ἄγριο τ' ἀκρογιάλι. Κι' ὁ πατέρας
τ' ἀκούει. "Απληστος ὁ θεὸς τ' ὡραῖο κορμί της
ἀπὸ τὴν κόμη ποῦ τὴν ντύνει ξεγυμνώνει.

Λευκὸς μυελὸς σὲ λαμπερὸ φλοιὸ μέσα,
σ' ὁλόπυκνα ἀμπελόφυλλα ὦ σὺ ἀπαλὸ λουλοῦδι!

Γυμνὴ καὶ τρυφερὴ ὁ θεὸς τὴν σφίγγει
ἐνῷ ἀντίστασι προβάλλει ἐκείνη.
Τὸ στῆθος της τοῦ ἀφήνει, ἀλλὰ κάτω
ἀφ' τὴν κοιλιά, σᾶν νἆταν ῥιζωμένη,
ἀκίνητη, ψυχρὴ στὴ γῆ ἡ Δάφνη μένει.
Ἔντρομος ὁ ἀγαπημένος της τὴν σφίγγει.
« Φτωχή μου, Δάφνη, ποῦ ἔχεις γίνῃ δένδρο !»

Τρομάζει ξάφνου ἡ Δάφνη: τὴ μορφή της
σκεπάζει καὶ τὰ στήθη πράσινη ὠχρότης,
φαίνεται σᾶν νὰ κύπτη, ἀλλὰ τῶν γονάτων
ἀκίνητοι οἱ ἁρμοὶ καὶ ψυχροὶ μένουν.
Μάταια κινεῖται. Τῆς φυγῆς ἡ βία
τοῦ κάκου τὴν κατέχει. Μὲς τὴ γῆ σκορπιέται
το αἴσθημα ὅλο τῆς ζωῆς. Κι' ὁ ἐραστής της
γοητευμένος τὴν κρατεῖ ἀκόμη.
— Σὰν ποιὸς σὲ μεταμόρφωσεν, ὦ Δάφνη; —

'Αλλὰ δὲν φθάνει ἡ μελῳδία τοῦ πόνου
νὰ τὴν μακρύνῃ ἀπὸ τὴ μοῖρα πὤχει.
Μὲς τὴ νοτηὰ τοῦ ἄγριου ἐδάφους ῥίζες
στραβὲς νὰ γίνωνται τὰ πόδια νοιώθει ἐκείνη
καὶ νὰ φυτρώνῃ ἕνας κορμὸς ποῦ φθάνει
κι' ὡς καὶ τὰ ἰσχία ἀκόμη περιβάλλει,
καὶ σὲ φλοιὸ τὸ δέρμα τῆς ἀλλάζει.
κι' ἐκεῖ ποῦ τ' ἄνθος εἶν' τῆς παρθενίας
ἄλυτον ἕνα κόμβον σχηματίζει.

«Ὦ Ἀπόλλωνα — βογγᾶ μὲ νέα λύπη —
πάρε με! Ποῦν' λοιπὸν ἡ ἐπιθυμιά σου;
Ὦ Φοῖβε, τέκνο τοῦ Διὸς δὲν εἶσαι;
Θεὸς δὲν εἶσαι, ὦ ἀργυρότοξέ μου;
Πάρε με, ἀπὸ τὴν ἄπονη τὴ γῆ ἅρπαξέ με
ποῦ μὲ κρατεῖ καὶ μοῦ ροφᾶ τὸ αἷμα!
Μὲ τόση ὁρμὴ μὲ κυνηγοῦσες, τώρα
γιατί πλειὰ δὲν μὲ θέλεις; Δυστυχιά μου!
Γλύτωσ' τὰ στήθη μου γιὰ τὴν ἐπιθυμιά σου!
Σῶσε με, ὦ Κύνθιε, γιὰ δικό σου οἶκτο!
Ἂν τὰ μαλλιά μου ἐλάτρευσες ποῦ μὲ σκεπάζουν
χορδὴ γιὰ τὸ δοξάρι σου ἀπ' αὐτὰ ἔλα κάμε!
Πάρε με Ἀπόλλων!» Καὶ τὸ χέρι ἁπλώνει
ποῦ φύλλα ἐγίνη. Ἡ πρασινάδα προχωρεῖ·
τὰ χέρια ἕως τοὺς ἀγκῶνας ἔχουν γίνῃ κλάδοι,
τὸ πράσινο μὲ τὸ μελαχροινὸ στὸ δέρμα ἑνοῦνται
κι' ἀπὸ τὸν ὀμφαλὸ ὡς τὰ βυζιὰ ἤδη φθάνει
σκληρὸς κορμός· καὶ εἶνε μάταιοι οἱ θρῆνοι.

«Βοήθεια, βοήθεια! Ἡ καρδιά μου πάσχει.
Κύττα, σκιερὸς φλοιὸς τὰ στήθη πνίγει!
Ὦ Φοῖβε Ἀπόλλων, νὰ μὲ ξερριζώσῃς ἔλα!
Ποῦν' ἡ μανία σου λοιπόν; Δὲν θὰ μ' ἀρπάξῃς;
Γυμνὴ θενὰ μὲ σύρῃς στὸ χλωρὸ χορτάρι,
εἰς τὸ γλυκὸ χορτάρι, στὴν ὡραία μου κόμη.
Ὅπως ἐσὺ ἐμὲ ἔτσι κι' ἐγὼ λατρεύω ἐσένα.
Ὦ Ἀπόλλον' ἀργυρότοξε, γιατί βραδύνεις;

Αἰσθάνομαι ὅλη πλειὰ νὰ πρασινίζω.—»
Ἡ ὡραῖα κόμη φύλλωμα ἔχει γίνῃ
γύρω ἀφ' τὴν ὄψι ποῦ ἀλλάζει χρῶμα.
Ξανθὴ δὲν εἶνε πλειὰ τοῦ Πηνειοῦ ἡ κόρη·
δὲν εἶνε νύμφη πλειά, οὔτε δάφνη ἀκόμη.
Κόκκινο μόνο εἶν' τὸ στόμα ποῦ βογγάει
κι' ἀπὸ καινούριο ἄρωμα εὐωδιάζει.
Λόγια καὶ δάκρυα μυρωμένα βγαίνουν
ἀπ' τὸ στερνό της θρῆνο. Καλοκαιριοῦ λουλοῦδι,
ὦ πρῶτο ρόδο δάφνης ποῦ ἀνθίζει !

Ὅλο ἔχει γίνῃ πλειὰ πράσινο νᾶμα· κι' αἷμα
μόνο εἶν' τὸ στόμα ποῦ παραπονιέται αἰώνια.
Σ' ἶνες ὠχρὲς λυώνει ἡ καρδιὰ κι' ἡ κοκκινάδα
μόνο στοῦ στόματος τὴν ἄκρη ὑπάρχει.
Μία θλίψι ἐπιθυμίας τὸν ἐραστὴ πιέζει.
Τὸ δένδρο του κυττᾶ, μὰ δὲν τὸ ἐγγίζει·
τ' ἀκούει νὰ κράζῃ, μὰ δὲν ἔχει θάρρος.
Καὶ κράζει : «Δάφνη! Δάφνη!» Αὐτὴ σωπαίνει,
πλειὰ δὲν παρακαλεῖ οὔτε θρηνεῖ. «Ὦ Δάφνη !»

Δὲν ἀποκρίνεται ἄλλο αὐτή : φωνὴ δὲν ἔχει.
Ὁ εὔηχός της λάρυγξ ἔχει γίνῃ ξύλο.
Τὰ βλέφαρα τρεμουλιαστὰ δυὸ φύλλα ἐγίναν·
τὰ μάτια της σταλαγματιὲς ὑγροῦ δασώδους·
χείλη μελαχροινὰ τὰ μάγουλα ἀσχημίζουν
καὶ τῶν λεπτῶν μυκτήρων μόνα τὰ ἴχνη ἐμείναν.

Μὰ στὴ σκιὰ τὸ στόμα αἷμα ἔχει ἀκόμα,
μόνο σὲ ὅλο τὸ δενδρὸ τὸ στόμα φλέγει
τῆς Δάφνης· γέρνει στὸ Θεό, παρθενικὸ μυστήριο.

Κλίνει ὁ Ἀπόλλων πρὸς αὐτὴν μὲ πόθο
καὶ τὴν φιλεῖ μ' ὁρμητικὴ ἀπληστία.
Φρικιᾶ τὸ δένδρο ὁλόκληρον· ἀνάβει
σκιὰ στὸ μέτωπο τὸ θεῖο τριγύρω·
καθ' ἕνας κλάδος γίνεται στεφάνι
τὴν κόμη τοῦ Ἀπόλλωνος νὰ στέψη.
Παιάν! Ὦ δόξα! Μὰ στὰ φιλιά του μέσα
πλειὰ δὲν αἰσθάνεται ἄλλο παρὰ φύλλα,
ἢ πικροὺς κλώνους. Καὶ ὅλο—Δάφνη! - κράζει.

—Ὠϊμένα Δάφνη, πὤχεις γίνῃ δένδρο!
Ποιὸς στὴν ἐπιθυμιά μου διάφορη σὲ κάνει;
Πῶς σὲ σκληρὸ κορμὸ καὶ σύσκια φύλλα
ἡ δροσερή σου ἡ σάρκα μετεβλήθη;
Τὸ ροδαλό σου στόμα κατεστράφη
ποῦ ἐφαίνετο σὰν φλόγα αἰώνια νἆχε.
Τ' ἁβρά σου πόδια ποῦ πατοῦσαν τὸ χορτάρι
τώρα στὴ μαύρη γῆ εἶνε ριζωμένα!
Μ' ἀκοῦς λοιπόν; Βωβή 'σαι, ὦ Δάφνη;

Ὁμίλει μου!—Τὰ φύλλα ἀνατριχιάζουν
ἕως τὸ κλωνάρι. Στὴ σιωπὴν ἐκπνέει
μουρμούρισμα ἀλαφρό.—Μ' ἀκοῦς; Ὁμίλει!—

Μι᾽ ἀνατριχίλα ἀνάλαφρη κινεῖ τοὺς κλώνους.
Ἔπειτα ὅλα σιωποῦν καὶ στέκουν. Κάτω
ἀπ᾽ τὸ βαθὺ οὐρανὸ ἡ ὄχθες σιωπὴ κρατοῦνε.
Ἡ ὄμορφη Δάφνη χωρὶς δάκρυ μένει·
ἡ θλίψι τοῦ θεοῦ τραγοῦδι ἐγίνη,
ποῦ μές τοὺς κάμπους, τὰ βουνὰ γλυκάδα χύνει.

Γύρω ἀντηχοῦν κάμποι, βουνὰ καὶ δάση
καὶ κρῆνες, ποταμοί, θαλάσσιαι νῆσοι.
Ἀπ᾽ τὴ καρδιὰ τὴ φλογισμένη βγαίνει
τραγοῦδι ποῦ ζωὴ παντοῦ χαρίζει.
Ἡ ὀμορφιὰ τῆς Δάφνης ξαναντύνει
ὅλη τὴ γῆ· τ᾽ ἁβρά της μέλη ἐγίναν
κάμποι, βουνά, ποτάμια, δάση, κρῆνες,
γαλάζιο στὸν ὁρίζοντα χρῶμα ἡ ματιά της δίνει
κι᾽ ἡ κόμη της ὁλόχρυσο τὸ καλοκαῖρι ντύνει.

Ὦ Δάφνη, ὅλοι οἱ θνητοὶ καὶ οἱ θεοὶ σᾶν ψάλλουν
ἄλλη δὲν θέλουνε τιμὴ παρὲξ κλαδὶ ἀπὸ σένα.
Ἔτσι κι᾽ ὁ ἀργυρότοξος ὁπόταν
ἔχυσε τὴν καρδιά του σ᾽ ἕναν Ὕμνον
νὰ ξανασάνῃ ἐκάθισε ἀπὸ τὴ δάφνη κάτω
τὴ θεία, νὰ ξημερώσῃ καρτερῶντας.
Ἡ νύχτα φεύγει. Μές τὸν θεῖον ὕπνον
τὸ δένδρο ἀστράφτει μ᾽ αἱματώδη λάμψι,
ὡσὰν ὀρείχαλκος ποῦ νἆν᾽ πυρακτωμένος.

Ἡ νύχτα φεύγει. Ἀνάμεσα Ὀλύμπου καὶ Ὄσσας
ἕν' ἄστρο σβύνει κι' ἄλλο ἐκεῖ προβαίνει.
Τὸ δένδρο κοκκινίζει παραδόξως
μὰ στὴ φωτιά του μιὰ δροσιὰ κυλιέται.
Θυμᾶται ὁ Κύνθιος τὸ γλυκὺ τὸ στόμα
τῆς Δάφνης κι' ἡ καρδιὰ ἡ ἀθάνατη σκιρτάει.
Νὰ ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠώς! Πηδᾶ ὁ θεὸς καὶ μία
ἐκπλήξεως κραυγὴ ἠχολογᾶ στὴν ὄχθη.
Λάμπει μὲ ῥοδανθοὺς θριαμβεύτρα ἡ δάφνη!»

IV

Καὶ ἔτσι γιὰ τὰ ῥόδα καὶ τὲς δάφνες
ἐμίλησε ἡ Φλωρεντινὴ Ἀρετοῦσα,
χρυσόμορφη ποῦ ἀλλάζει σὰν τὸ κῦμα.

Σὰν γάργαρο νερὸ ἦτο ἡ φωνή της
ποῦ τὸ εὐωδιάζει νάρδος, δυόσμου χῦμα
ἢ ἀλιφασκιᾶς ὀσμῆς πικροευοδοῦσα.

Γεμάτος ἀπ' τὴ φλέβα τὴ δροσολουσμένη :
«Μὲ ῥοδοδάφνη θέλω στέμμα μόνο.»
Εἶπα. Κι' ἡ Ἀρετοῦσα ἦτο εὐχαριστημένη,

καὶ ἔκοψε γιὰ μὲ δυὸ ἄλλα κλωνάρια
κι' ἤθελε νὰ στολίσῃ μὲ τὰ δυὸ βλαστάρια
τὴν κόμη μου, ἐνῷ εἶπε «Γιὰ τὰ νέα τραγούδια

εἴθε τὴ γαλανόξανθη Ἄνοιξι γιὰ πάντα
νἄχῃς μὲς τὴν καρδιά σου καὶ τραγούδια
σ' ἐσὲ σὰν δειλὰ ῥόδα νὰ γεννῶνται!»

Κι' ἡ μέρα τοῦ καλοκαιριοῦ δὲν σβυνοῦσε,
μὰ ἀτέλειωτη καὶ σιγηλὴ ἐπάνω
στὴν ἄσπρη θάλασσα χαμογελοῦσε·

κι' ἡ νύχτα ποῦ ἄνισο εἶχε μέρος
ἐπρόδινε τὸν ὄμορφον ἐχθρὸ ψηλάθε
ἀπ' τὰ βουνὰ τὰ γαλανά, ὡσὰν ἐσέ, Κυάνη.

Χορτάτοι, γοητευμένοι γιατὶ πλήθη
πηγῶν μᾶς ἐδροσίσαν τὴν καρδιά μας
στῶν γυναικῶν μας τρέξαμε τὰ στήθη.

'Αλλ' ἡ Μελαγχολία ἦλθε κι' ἐστάθη
ἀνάμεσον μας μὲς τὲς ῥοδοδάφνες,
κυττάζοντάς μας ἀπὸ τῶν ματιῶν τὰ βάθη.

Σὰν εἶδε ἡ 'Εριγόνη πῶς σιωποῦσε
τῆς σκέψης της ἡ φίλη ἐκεῖ μποστά της
κλίνει τὸ μέτωπό της σὰν νὰ χαιρετοῦσε.

Κι' ἔπειτα εἶπε ἡ νύχτα μὲ μυστήριου πέπλο.

V

«Ἡ ἡμέρα» εἶπε «δὲν θενὰ πεθάνῃ.
Τὸ αἷμα της δὲν βάφει τ' ἄσπρο κῦμα.
Ποτὲ ἡ μορφή της τόσο ἁγνὴ δὲν φάνη
οὔτε ποτὲ τόση γαλήνην εἶχε.
Μέσα στὴν ἄσπρη θάλασσα εἶνε ξαπλωμένη,
χαμογελᾶ στὸν οὐρανὸ ὁποῦ κρατεῖ γιὰ σκλάβον,
ποιὸς ξεύρει ποίαν ἡδονή, ποιὸ Χάρο περιμένει.
Ὅμως τόσο εἶνε ὡραῖα ποῦ ἡ μαύρη νύχτα
καθόλου δὲν τὴν σβύνει, μ' ἀπ' αὐτὴν ἀνάβει
κι' ὁλόχρυση στὴν ἀγκαλιὰ τὴν πέρνει
καὶ μὲς τὴν κόμη της βαθειὰ τὴν κρύβει,
ἀλλ' ὄχι τόσο ὥστε νὰ μὴ διακρίνουν
τὰ ὁλόχρυσα τὰ μέλη μέσα ἀφ' τὸ σκοτάδι
καὶ νὰ μὴ χύνουν ἕνα φῶς γαλήνης.

Ζεστὸ στὴν ἄσπρη θάλασσα φυσᾶ τ' ἀγέρι,
θερμὰ περνοῦν τὰ ῥυάκια ἀπὸ μέσα
ἀπ' τὴν καρδιὰ τῶν πόλεων τῆς τρομάρας,
περνοῦν καὶ πᾶνε σ' ἄγνωστα ἐδάφη,
ἄγνωστα δάση περιβάλουν καὶ τ' ἀλάφια τρέχουν
νὰ πιοῦν ἀπ' τὴ θερμότη τὴ βαρειὰ πνιγμένα
κι' ἀκούονται βρυχηθμοὶ μακρυὰ ἐνῶ πίνουν·
ἔπειτα μὲς σὲ κάποια σιωπηλὴ χαράδρα
ἕως ποῦ θάνατο νὰ βροῦν θὰ κτυπηθοῦνε.
Ὦ Νύχτα, Νύχτα, μάταια μὲς τὴν κόμη κρύβεις
τὸν λατρευτὸν γλυκὸν ἐχθρό σου τώρα!
Πυκνὰ δὲν εἶνε τόσο τὰ μαλλιά σου
ὥστε νὰ κρύβουν ἀπ' τοὺς ὀφθαλμούς μας
τὴ φλόγα ποῦ ἀνάβει ἡ ἐπιθυμιά σου.
Ἡ γῆ πιεσμένη ἀναπνοὴ δὲν βγάζει.
Φλογοβολᾶ ἡ σκιά. Σὰν τὸ κρασὶ εἶν' τ' ἀμπέλι:
στὸ στέλεχος κάθε σταφύλι ὡριμάζει.
γιατὶ εἶν' ἡ ἀχτίδα στὸ σταφύλι σκλάβα.
Ἡ γῆ ὑποφέρει μὲς σ' αὐτὴν τὴ μέθη.
Καίει ὡσὰν γλαυκὴ φλόγα τὸ σκότος.
Ζωὴ καὶ χάρο ἑνώνει τ' ἄσπρο κῦμα,
ἄπειρο λίκνο ἡ θάλασσα κι' ἄπειρο μνῆμα.
Σ' αὐτὴν ἀπ' τὸ βουνὸ τὸ ῥυάκι τρέχει.
Μὲ δάκρυα ὠχριᾶ τ' ἀσκέρι τῶν Πλειάδων
κι' ἕνα ἀπὸ τ' ἄστρα των μένει κρυμένο,
ἐκεῖνο ποῦ τὴν εὐτυχιὰ ἔχει γνωρίση.

Ὁ Ὀρίονας τὰ ὅπλα μακρυὰ ῥίχνει,
στρέφει ὁ Βοώτης κι' ἡ Κυνόσουρα κλονεῖται
κι' αὐτὴ ἀκόμη ἡ Ἄρκτος θὰ χλωμιάνῃ.
Καὶ λησμονᾶ ἡ νύχτα ὅλα τ' ἄστρα
καὶ τὸν παληὸ τὸν πόνο τῶν θνητῶν ἐρωτευμένων.
Ὅτι μαζὺ μ' αὐτὴν θὰ κλαύσωμε δὲν τὸ γνωρίζει.
Ὦ Νύχτα, κλαῦσε ὅλα σου τ' ἀστέρια!
Ταχειὰ μιὰ τοῦ κορυδαλοῦ φωνὴ ἕως αὔριο
θὰ μᾶς χωρίσῃ γιὰ παντοτεινὰ ἀπ' τὸν ἐρωτά μας.»

Μαζύ μας ἦτο κι' ἄλλη μιά, μὰ σιωποῦσε,
σιμὰ στ' ἀκρογιαλιοῦ τὲς ῥοδοδάφνες.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ "ΝΟΜΙΚΗΣ" Λ. Χ. ΒΕΡΓΙΑΝΙΤΟΥ
Ὁδὸς Ὀφθαλμιατρείου 5.
1902

